

Milloin nostaa rimaa?

Viisi viikkoa sitten kirjoitin tänne otsikolla Milloin alentaa rimaa? Pohdin, mitkä ovat niitä tilanteita, jolloin ristikon laatijan on mahdollisesti alennettava itselleen asetamiaan tasotavoitteita. Nyt näkökulma on mukavampi. Mietin, milloin laatija voisi nostaa rimaa.

Nostomahdollisuuksia on monia. Ja toisin kuin tason alentamistapauksessa (jolloin laatija joutuu tilanteeseen yllättäen) nostot yleensä ovat suunniteltuja ja tuovat hyvää oloa niin ratkojille kuin laatijalle itselleen.

Tässä kirjoituksessa keskityn vain sanaston tason nostoon, vihjeityksen vastaavaan pureudun seuraavassa kirjoituksessa viiden viikon päästä.

Pääkuvalauseita, ristikon ydintä voi ryydittää monilla tavoilla. Mitä, jos sommitteleen tähän ristikkoon kahden lauseen sijasta kolme tai jopa neljä lausetta. Mitä, jos aloitan kaikkien lauseiden kaikki sanat samalla kirjaimella? Mitä, jos riimitän pääkuvalauseet? Mitä, jos pistän pitkän lauseen kiertämään ympäri ristikkoo? Mitä, jos etsin tuttuja lauluntekstejä ja käytän niitä suoraan pääkuvalauseina? Mahdollisuuksia on todella paljon.

Useimmat ristikoiden aukiot ovat varsin pieniä, 4×4 tai 5×4 . Mitä, jos kurkottaisiin tällä kertaa pari selkeästi isompaa, vaikkapa yksi 6×5 ja toinen 7×5 (lisäbonuksena näissä tulee, että sanasto monipuolistuu,

kun tavallisimpia 4-kirjaimisia ei ole mukana). Kaikki ratkojat, joiden kanssa olen keskustellut, ovat kertoneet pitävänsä suurempia aukioita mukavampina ratkotavina.

Oikeassa ala-aukiossa löytyy useimmiten käytetyimpiä reunasanoja, malliin TASATA, TAITAA, ATET, AISAT. Mitä, jos laitankin jonkun harvinaisempia kirjaimia sisältävän reunasanaksi. Yllätys on ratkojalle takuulla mieleinen. Erään kerran muutamat laatijat miettivät, voisiko 9×4 kokoisen ala-aukion reunasanaksi laittaa HERTZBERG (Päivi Lipposen alkuperäinen sukunimi)? Onnistuihan se!

Harvinaisemmat kirjaimet tuovat mukavaa vaihtelua ratkojille. Mahdollisuuksia riittää. Laadin ilman takavokaaleja (A, O, U), käytän samassa ristikossa kaikki aakkoset, käytän samassa ristikossa paljon kaikkein harvinaisimpia kirjaimia (X, Z, Å).

Useiden samaa teemaa käsittelevien sanojen saaminen samaan ristikkoon on mielenkiintoinen haaste ja onnistuessaan todella nostaa rimaa. Teemoja riittää, helpoista vaikeisiin eli valinnanvaraa on. Omalta laatijan taipaleelta muistan tähän lehteen laatimani aukeaman kokoisen ristikon, johon onnistuin sijoittamaan ratkaisusanoiksi kaikki USA:n 50 osavaltiota.

Näiden tason nostojen onnistuminen on kiinni yhdestä asiasta: laatijan viitseliäisyydestä. Tällaisten erikoisuuksien sijoittaminen ristikoihin vaatii aikaa. Toivon kovasti, että laatijat antaisivat enemmän omaa aikaansa, että kuvattuja tason nostoja syntisi!

Antti Skyttä

antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi.